

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

TĚLESNÁ VÝCHOVA A SPORTOVNÍ KINANTROPOLOGIE

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SPOLUFINANCOVÁNO EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

Oblasti vzdělávání v Národním kvalifikačním rámci terciárního vzdělávání

Oblastí vzdělávání se rozumí ucelený a vzájemně související úsek terciárního vzdělávání, v jehož rámci vznikají a uskutečňují se studijní programy. Oblast vzdělávání přitom není pouhým souhrnem v současnosti uskutečňovaných studijních programů s určitým společným jádrem, ale spíše prostorem, který by měl umožnit flexibilní vývoj studijních programů v budoucnu (integrace a další přeměny existujících programů a vznik programů nových).

Oblast vzdělávání je vymezena především deskriptory popisujícími výstupy z učení, které standardizovanou formou vyjadřují cíle vzdělávání a rovněž odrážejí společný teoretický metodologický, případně také filozofický a hodnotový základ dané oblasti vzdělávání.

Obecný popis oblasti vzdělávání zahrnuje zejména:

- jednoduchý a výstižný název oblasti vzdělávání;
- stručný popis historie, povahy a tematického rozsahu oblasti vzdělávání;
- poslání oblasti vzdělávání (co je předmětem a cílem poznávání v dané oblasti);
- uvedení páteřních oborů, které jsou jako akademické disciplíny pro danou oblast vzdělávání charakteristické a určující;
- vymezení cílů vzdělávání v dané oblasti;
- rámcový profil absolventů v dané oblasti vzdělávání s uvedením charakteristických profesí, zejména pak profesí regulovaných, které jsou relevantní;
- vztahy k ostatním oblastem vzdělávání (vč. mezních oborů).

Deskriptory oblastí vzdělávání převádějí volněji formulované popisy oblastí vzdělávání do kategorie očekávaných výstupů z učení – znalostí, dovedností a dalších způsobilostí (kompetencí) absolventů, a to v souladu s národními deskriptory kvalifikačního rámce. Zaměřují se přitom na:

- **odborné znalosti** (konkretizace faktických i teoretických znalostí a stupně porozumění typického absolventa páteřního oboru),
- **odborné dovednosti** (konkretizace výzkumných, uměleckých nebo jiných praktických postupů uplatňujících odborné znalosti dané úrovně).

Pokud jde o obecné způsobilosti, tato kategorie vyjadřuje především kontext, v němž se od absolventa očekává, že bude odborné znalosti a odborné dovednosti uplatňovat, a míru samostatnosti a odpovědnosti, s jakou tak bude činit. Obecné způsobilosti jsou obecně popsány národními deskriptory jako společné napříč všemi oblastmi vzdělávání, a deskriptory oblastí vzdělávání proto tento typ výstupů z učení v zásadě nespecifikují.

Závaznost oblastí vzdělávání

Je přirozené, že existující oblasti vzdělávání zahrnují širokou a proměnlivou škálu oborů s různou mírou akademického nebo naopak profesního zaměření, z nichž některé se nacházejí na pomezí dalších oblastí vzdělávání. Účelem formulace deskriptorů oblastí vzdělávání proto zjevně nemůže být stanovení minimálního standardu platného pro všechny obory v dané oblasti vzdělávání, ani stanovení akademicky optimálního profilu absolventa. **Deskriptory oblastí vzdělávání se budou vztahovat k typickému absolventu páteřního oboru oblasti vzdělávání a budou vyvážené brát v úvahu akademický i profesní účel vzdělávání.** V tom se liší od národních deskriptorů, které představují minimální standard, tedy charakterizují odborné znalosti, odborné dovednosti a obecné způsobilosti, které musí absolvent prokazovat při absolvování daného stupně vzdělání.

TĚLESNÁ VÝCHOVA A SPORT. KINANTROPOLOGIE

STRUČNÝ POPIS HISTORIE, POVAHY A TEMATICKÉHO ROZSAHU

a) Tělesná výchova v obecných systémech výchovy a vzdělávání

Tělesná výchova je od roku 1869 součástí výchovy a vzdělávání na základních školách v českých zemích. Cílená profesní příprava učitelů tělesné výchovy v českých zemích se však datuje od roku 1892. Podněty a předpoklady k jejímu vzniku, vymezení cílů, obsah přípravy učitelů a dalších odborných specialistů aj., tvorba vyučovacích metod a organizačních forem však vznikaly mnohem dříve.

Historický přehled klíčových období přípravy tělovýchovných odborníků – učitelů a dalších odborných specialistů a profesí - odkrývají integrační i eklektické tendence, kurikulární rozmanitost i kritickou reflexi v hodnocení jejich současného stavu a očekávaných trendů vývoje v České republice a v evropských zemích.

Vzdělávací oblast tělesné výchovy a sportu je úzce spjata s historií kulturního vývoje člověka a společnosti. Nejdříve jako součást obecných konceptů vzdělávání a výchovy, později jako specifická příprava učitelů, učitelů tělesné výchovy i dalších profesionálů. Stimulujícím faktorem rozvoje tělovýchovného vzdělávání bylo poznání pozitivního vlivu pohybu na zdraví a sociální integraci člověka. Nárůst volného času umožnil lidem věnovat se pohybovým aktivitám, hrám i soutěžím, ve kterých tělesná zdatnost a přirozené pohybové dovednosti (běh, tanec, zápas, lov) sehrávaly významnou roli. Potřeba záměrného rozvoje motorických schopností (síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti aj.) iniciovala vytvoření prvních konceptů „tělesné výchovy“, „tělesných cvičení“ a souběžně s nimi i potřebu vzdělávání odborníků – učitelů a dalších tělovýchovných specialistů.¹

Další vývoj vzdělávací oblasti tělesné výchovy a sportu podpořily významné pedagogické osobnosti (Vives, Komenský, Locke, Rousseau, Pestalozzi aj.). Zejména Komenský správně chápal význam harmonické výchovy, tělesných cvičení a správné životosprávy a navrhoval i obnovení antických olympijských her.

Nový přístup ke školnímu kurikulu a vzdělávání učitelů přinesli filantropisté: Basedov, Salzmann, Guts-Muths a Vieth. Zavedli tělesnou kulturu do škol (soukromých ústavů) jako

---

¹ Tělesná výchova a sport, následně i vzdělávání tělovýchovných odborníků specialistů, jsou spojeny s vznikem a rozvojem států či státních útvarů, s rozvojem výchovných institucí a škol (Čína, Indie, Mezopotámie aj.).

Evropské výchovné koncepce zdůrazňující význam pohybového vzdělání vznikly v antickém Řecku a Římě. Navzdory tomu, že jejich cíle nebyly vždy shodné, jejich společným základem byla kalokagathie – harmonie těla a ducha, hygiena, vojenská příprava i „sportovní“ soutěže v antických hrách (Olympijských, Pythijských, Nemejských, Istmických). Výchovu a vzdělávání v Gymnázích – Akademiích zajišťovaly významné a vzdělané osobnosti tehdejšího Řecka.

Středověká výchova razila rozvoj sedmi rytířských ctností a umění (jízda na koni, střelba z luku, zápas, šerm, lov, později tanec) a duševních (šachy, veršování) jak v klášterních školách, tak i v individuální výchově šlechticů (páže, panoš, rytíř).

Návrat k antickému přístupu k pohybové aktivitě přinesli humanisté: Hieronymus Mercurialis, Francois Rabelais, Thomas More, Erasmus Rotterdamský (1467-1536) aj. Na univerzitách se studenti věnovali šermu a jednou z povinností tehdejších rektorů byla i péče o zdraví studentů.

rovnocenný předmět. Kromě vědeckého zdůvodnění tělesné výchovy požadovali pro učitele tělesné výchovy kvalitní odbornou přípravu.

Pedagogické směry a koncepce filantropismu, herbartismu, pedocentrismu, behaviorismu, hlubinné pedagogiky, reflektivní pedagogiky aj. ovlivnily další vývoj tělesné výchovy.

Silný vliv měly tzv. tělovýchovné směry 19. století (Jahn, Eiselen, Lingové, Arnold, Hébert, Lesgaft, Tyrš aj.), rozvoj sportovního hnutí, rytmiky a tance (Coubertin, Delsarte, Duncanová, Mensendiecková aj.), technologický a sociální pokrok, změny v pohybovém režimu člověka, národní kulturní a etnografické tradice a v neposlední řadě empirické a vědecké poznatky z oblasti sportovních věd (biomedicinských, společenských, tělovýchovných), sdružených v integrovaném vědním oboru kinantropologie.

b) Tělesná výchova a sport jako samostatná oblast ve výchově a vzdělávání v Evropě a v Českých zemích

Vzdělávací oblast Tělesná výchova a sport zahrnovala nejdříve přípravu učitelů tělesné výchovy, později, v souvislosti s rozvojem a profesionalizací sportu, i vzdělávání trenérů, sportovních manažerů, specialistů v oblasti péče o osoby se specifickými potřebami, animátorů v oblasti sportu a zdraví, rekreologie aj.²

Požadavek na odbornou přípravu učitelů tělesné výchovy byl v českých zemích stanoven již v roce 1867. Předcházela jejímu obligatornímu zavedení do základních škol jako povinného vyučovacího předmětu. Nicméně systematictější posun v řešení složité cesty k vysokoškolské přípravě učitelů tělesné výchovy pro základní a střední školy začal až v roce 1882, kdy na Lékařské fakultě UK vznikl Český vzdělávací kurz pro učitelství tělocviku na středních školách a učitelských ústavech. Obsah vzdělávání byl rozdělen do tří bloků: praktického, zaměřeného zejména na nářadový tělocvik, bloku zaměřeného na teorii, systém a metodiku a bloku zaměřeného na anatomii, fyziologii a zdravotní vědu.

Po vzniku Československa se příprava učitelů pro obecné a měšťanské školy realizovala na čtyřletých učitelských ústavech zakončených maturitou. Příprava kandidátů středoškolských profesorů se realizovala na univerzitách. V oblasti tělesné výchovy však v tehdejší Československu neexistovala žádná univerzita ani fakulta s tělovýchovným zaměřením. Budoucí profesori tělesné výchovy proto absolvovali tříletý odborný kurz. Přijímání byli na základě maturitní zkoušky a lékařského doporučení, od roku 1931 byli přijímáni na základě praktické přijímací zkoušky. Aprobaci pro učení na středních školách však získali až tehdy, když kromě tělesné výchovy vystudovali a složili na univerzitě státní zkoušku z jiného oboru.³

---

² Významnou roli v počáteční přípravě učitelů tělesné výchovy v českých zemích sehrál Ortopedický ústav zřízený v roce 1839 v Praze, vedený lékařem Johanem J. Hirschem a Rudolfem Stephanym, který byl v roce 1843 jmenován prvním zemským učitelem tělocviku s povinností vyučovat bezplatně dvanáct stipendistů, kteří měli být po dvou letech studia jmenováni učiteli tělocviku. Jeden ze stipendistů, Jan Malypetr (1815 - 1899), založil v Praze Tělocvičný ústav a v roce 1849 byl jmenován prvním českým učitelem tělocviku na staroměstském gymnáziu. Malypetr byl i učitelem dr. M. Tyrše a stál u počátků Sokola pražského.

³ Dva neúspěšné návrhy ke zřízení vysoké školy pro studium tělesné výchovy byly v meziválečném období podány jak Českou obcí sokolskou, tak později Ministerstvem zdravotnictví, pracovní skupinou pod vedením profesora Weignera. Plnohodnotné vysokoškolské studium tělovýchovných specialistů tak nebylo až do roku 1945 vyřešeno.

c) Oblast vzdělávání v TVS v období 1945 – 1989

V období 1945–1949 byly na univerzitách zřízeny Ústavy pro vzdělávání profesorů tělesné výchovy, po roce 1949 se staly součástí pedagogických fakult. Historickým přelomem ve vzdělávací oblasti Tělesné výchovy a sportu bylo založení Institutu tělesné výchovy a sportu (ITVS) v roce 1953. Jeho součástí byla i trenérská škola. Institut byl orientován na jednooborové neučitelské studium tělesné výchovy a sportu. Od roku 1954 bylo otevřeno i dálkové studium a příprava vojenských tělovýchovných specialistů. ITVS byl později sloučen s katedrou tělesné výchovy Vysoké školy pedagogické a od roku 1959 se stal součástí Univerzity Karlovy; od roku 1965 byl přejmenován na Fakultu tělesné výchovy a sportu (FTVS). Kromě studia učitelství tělesné výchovy v dvouoborovém studiu se vzdělávací oblast rozšířila o neučitelské jednooborové studium zaměřené na trenérství a metodicko-organizační aktivity ve sportu. Učitelé tělesné výchovy byli vzděláváni také na pedagogických institutech, později na pedagogických fakultách.

d) Změny v oblasti vzdělávání TVS po roce 1989

Po roce 1989 vznikly dvě nové tělovýchovné fakulty, a to Fakulta tělesné kultury (FTK) Univerzity Palackého v Olomouci v roce 1991 a Fakulta sportovních studií (FSpS) Masarykovy univerzity v Brně v roce 2002. Nabídka studijních oborů se tím rozšířila.

Aplikace Boloňské deklarace spojená se strukturací studia na bakalářské a magisterské a aplikace kreditního systému ECTS přinesly i změny ve studijních oborech.

FTVS dnes kromě učitelského dvouoborového studia nabízí jednooborové studium učitelské i neučitelské (bakalářské i navazující magisterské v prezenční a kombinované formě, a to s trenérskými specializacemi a vojenskou tělovýchovou), dále bakalářské i navazující magisterské studium oboru Sportovní management, a to v prezenční formě, studium oboru Tělesná výchova a sport pro osoby se specifickými potřebami a studium oboru Ochrana obyvatelstva.

Na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého jsou kromě učitelství tělesné výchovy akreditovány obory Aplikovaná tělesná výchova (bakalářské, navazující magisterské v prezenční i kombinované formě), Rekreatologie (magisterské pouze v prezenčním studiu) a Ochrana obyvatelstva (bakalářské studium v prezenční i kombinované formě). Na Fakultě sportovních studií Masarykovy univerzity v Brně byly již kromě zmíněných a dnes již tradičních oborů akreditovány obory Regenerace a výživa, Speciální a aplikovaná edukace bezpečnostních složek, Management cestovního ruchu aj.

Učitelství tělesné výchovy v dvouoborovém studiu je poskytováno na všech pedagogických fakultách v České republice. Jednooborová bakalářská studia ve studijním programu Tělesná výchova a sport jsou akreditována na pedagogických fakultách a v první privátní vysoké tělovýchovné škole Palestra v Praze.

Udílění profesních doktorátů (PhDr. v letech 1965–1980 a 1990 po současnost, PaedDr. v období 1980–1990) byla akreditována nejdříve na FTVS UK v Praze, později na Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci, později i na FSpS MU v Brně.

Postgraduální vědecká příprava (CSc., DrSc.), školicí i obhajovací pracoviště v oborech Vyučování v tělesné výchově a Vyučování v tělesné výchově – antropomotorika byla nejdříve akreditována na FTVS UK v Praze (od roku 1955), později na Přírodovědecké fakultě a FTK UP v Olomouci a posléze i na FSpS v Brně.

Doktorská studia (Dr., později PhD.) ve vědním oboru Kinantropologie po roce 1990 byla akreditována na FTVS UK, FTK UP i na FSpS v Brně.

e) Aktuální stav a současné akreditované obory ve vzdělávací oblasti TVS

V programu Tělesná výchova a sport existuje více studijních oborů. Některé z nich mají společné rysy (například studium učitelství tělesné výchovy), jiné se zřetelně odlišují (Management tělesné výchovy a sportu, Rekreatologie, Aplikované pohybové aktivity aj., Trenérství aj.). Specifikace národních deskriptorů v jedné oblasti Tělesné výchovy a sportu je proto velmi složitá a tudíž i značně generalizovaná. Seznam současně akreditovaných oborů je uveden dále.

f) Perspektivy rozvoje a očekávané změny ve vzdělávací oblasti TVS

Po roce 2000 byly na podporu aplikace Boloňské deklarace v terciárním vzdělávání v oblasti tělesné výchovy a sportu evropskou komisí iniciovány projekty řešící jak zdánlivě odlišné studijní programy harmonizovat a umožnit tak studentům realizovat část studia na různých univerzitách v Evropě a zároveň jim stejně jako učitelům umožnit využívat nabídky programu Erasmus či Sokrates.

Myšlenka vytvořit v oblasti tělesné výchovy a sportu projekt AEHESIS (Aligning a European Higher Educational Structure In Sport Science - Zařazení evropského vysokého školství do struktury sportovních věd) vznikla v roce 2002. Od roku 2003 byl v rámci programu Sokrates tento projekt, který trval čtyři roky (2003 – 2007), financován. Projekt AEHESIS byl z pověření Evropské sítě sportovních věd, výchovy a zaměstnanosti (ENSSEE) koordinován Institutem rozvoje evropského sportu německé Sportovní university v Kolíně nad Rýnem. Projekt byl řízen manažerskou skupinou, týmem expertů a čtyřmi výzkumnými týmy. Cílem bylo identifikovat a implementovat klíčové oblasti sportovního vzdělávání zejména v sektorech: Učitelství tělesné výchovy, Zdraví a zdatnost, Sportovní management a Trenérství.

Zmíněné oblasti vzdělávání byly v souladu s Boloňskou deklarací, Lisabonským procesem a ve vztahu k Výchově a tréninkové agendě 2010 a k Rámci evropských kvalifikací (EQF) přijaty jako výchozí a společné i pro další vzdělávání v oblasti Tělesná výchova a sport. Výsledkem projektu byl návrh metodologie šestistupňového modelu, jak analyzovat a formulovat modelová kurikula ve vzdělávací oblasti Tělesná výchova a sport, i návod na vytvoření nových společných standardů ve vzdělávacích programech ve sportovním sektoru. Učitelství tělesné výchovy, Zdraví a zdatnost, Sportovní management a Trenérství budou ve shodě s dalšími evropskými partnery (ENNSEE, EASM, EHFA, EOSE)⁴ perspektivními programy oblasti vzdělávání Tělesná výchova a sport v příštím období.

Hlavními problémy v jednotlivých výchovně vzdělávacích sektorech v tělesné výchově jsou:

---

⁴ Evropská síť pro sport, vědu, vzdělávání a zaměstnanost (ENSSEE) je neziskovým sdružením. Jejími členy jsou instituty, fakulty ve sportovních vědách a sportovní organizace odpovědné za vzdělávací programy a / nebo výzkum ve sportu, který se nachází v celé Evropské unii.

Evropská asociace pro management sportu (EASM) je nezávislé sdružení fyzických osob zapojených do sportovního managementu nebo se o něj zajímajících. Jejím cílem je stimulovat a podporovat výzkum, vědecké publikace a profesní rozvoj v oblasti sportovního managementu.

Trenérství:

- nevyřešené vztahy mezi univerzitními a neuniverzitními poskytovateli trenérských licencí a jejich různá odborná úroveň,
- sportovně specifické odbornosti nejsou přesně vymezeny,
- existují různé modely a výstupy v terciárním vzdělávání trenérů, jsou udíleny různé licence (například pro mládež, pro elitní sport udílení licencí není jednotné a patří do ingerence mezinárodních, popř. národních sportovních federací),
- vývoj standardního modelu kurikula v oblasti koučování není jednotně stanoven.

Učitelství:

- vývoj „dobré praxe“, modelové kurikulum v tělesné výchově a v přípravě učitelů jsou v celé Evropě dobře regulovány (obvykle státem),
- další vývoj a cesta k evropské akreditaci by mohla být problematická, zejména z důvodů rozdílného politického a právního postavení členských zemí ve vysoce profesionalizovaném a regulovaném prostředí.

Sportovní management:

- v různém kulturním prostředí je obtížné najít společné principy, stejně jako obecné koncepty a metody,
- existují odlišné modely studia, s různou preferencí a poměrem páteřních oborů z oblasti tělesné výchovy a sportu a ekonomie.

Zdraví a zdatnost:

- oblast zdraví a zdatnosti nejsou přesně definovány,
- profesní zaměření může být orientováno jak na zdraví, tak i zdatnost,
- programy těchto označení pokrývají široké spektrum osnov a nejsou specifikovány na konkrétní profesní dráhu,
- existují úzké vztahy této oblasti jak k fyzioterapii, tak i ke zdravotní tělesné výchově (ta však není oborem, ale předmětem ve studijních programech Tělesné výchovy a sportu).

POSLÁNÍ

Posláním vzdělávací oblasti Tělesná výchova a sport – kinantropologie je:

- příprava odborníků s širokými možnostmi uplatnění v oblasti tělesné výchovy a sportu, ve sportovní administrativě, v organizaci a řízení tělesné kultury a sportu včetně příbuzných pedagogických profesí,
- zajištění kvalitního terciárního studia tělesné výchovy a sportu z hlediska historických, aktuálních bio-psycho-sociálních a výzkumných perspektiv a potřeb praxe a zaměstnanosti absolventů,
- analýza výchovy, vzdělávání a výzkum profesionální přípravy odborníků v tělesné výchově a sportu; provádění pravidelného trackingu absolventů tělesné výchovy a sportu, udržování kontaktu se zaměstnavateli a korigování kurikula přípravy absolventů,

- přispívat ke všeobecné výchově prostřednictvím specifického vzdělávacího obsahu a rozvoje metodologie výzkumu v tělesné výchově a sportu; standardizace výzkumných metod a statistických modelů výzkumu v kinantropologii,
- chránit a rozvíjet koncept fair play, sportovní etiku a olympijské hodnoty na podporu spolupráce a vzájemného porozumění, rozvíjet prostřednictvím sportu a přiměřené tělesné a psychické zátěže charakterové a volní vlastnosti,
- plánovat a organizovat výzkum za účelem rozvoje poznatkové báze tělesné výchovy a sportu, její metodologie a efektivní implikace výsledků do praktických pohybových a sportovních aktivit a vzdělávacích programů školních i mimoškolních,
- systematický výzkum vyučování tělesné výchovy a sportovních věd a jejich role v prevenci, uchování a rozvoje zdraví a kvality života občanů; definovat problémy a prevence tělesného, duševního a sociálního zdraví člověka ve vztahu k pohybovým a sportovním aktivitám,
- verifikace experimentálních intervenčních pohybových programů a jejich vlivu na praxi tělesné výchovy a sportu mládeže, dospělých i seniorů; speciální důraz klást na prevenci dětské nadváhy a obezity v souvislosti s režimem výživy a sedavého způsobu života,
- analýza, verifikace a standardizace metod mezioborového výzkumu pohybových schopností a dovedností za účelem zlepšení kvality lidského života i rozvoje sportovní výkonnosti,
- propagovat a rozšiřovat výsledky výzkumu v oblasti sportu a jejich praktického uplatnění v kulturních a vzdělávacích kontextech,
- rozvíjet rekreační, cestovní, kulturní a zájmová zařízení v organizacích zaměřených na tělesnou výchovu a sport a jejich propagaci.

VYMEZENÍ CÍLŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Cílem vzdělávání ve vzdělávací oblasti Tělesná výchova a sport je zajistit kvalitní terciární vzdělávání odborníků v tělesné výchově a sportu formou relevantního obsahu a struktury kurikula, a to obecně a dle páteřních oborů v oblasti specificky:

- vyváženým, koherentním kurikulem s dostatečnou šířkou a hloubkou odborných a akademických vědomostí, vhodných pro vyučování (trénink, řízení, management aj.) tělesné výchovy a sportu na školách, v mimoškolní oblasti ve vybraných profesích a ve službách,
- formálně, vývojově a graduujícím programem a obsahem studia s jasně definovanými cíli, výsledky a klíčovými koncepty, které poskytnou studentům potřebné informace a pomoc v přípravě na budoucí profesi,
- učebním plánem, který umožňuje rozvoj znalostí, vědomostí a získání zkušeností a pohybových dovedností v potřebném spektru sportovních a pohybových aktivit a poznatků z příslušných přírodovědných, biomedicínských, společenských a humanitních vědních oborů,
- vyváženou selekcí praktických pohybových a sportovních činností a dovedností v souladu s vývojem studované profese,
- osvojením obsahu poznatkové báze a teorií včetně klíčových pojmů a dovedností široké škály vyučovacích, výchovných a manažerských metod, zvolených vhodně a přiměřeně k věku a pohlaví subjektů, jejich zdravotnímu stavu, efektivním dosažením žádoucích učebních výsledků i rozvojem akademických a profesních kompetencí,

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

- efektivním dohledem nad pedagogickou a odbornou praxí studentů prostřednictvím kvalifikovaných a zkušených poskytovatelů (mentorů) a identifikací studentů s profesionální kulturou škol, sportovních klubů a center, možností aplikovat jak interní, tak i externí hodnotící postupy pro zajištění kvality studia,
- vypracováním (bakalářské, diplomové) práce ze studovaného programu (oboru).

Od studijních programů a obsahu učiva je logické očekávat, že soubor učebních výsledků se projeví v kompetencích potřebných pro povolání učitele, manažera, animátora a trenéra ve školách, v mimoškolním prostředí pak ve službách, v tělovýchovných klubech a centrech.

Cíle, obsah a učební výsledky podporují kontinuální rozvoj odborných znalostí a uplatnění vyučovacích intervencí a kompetencí, které jsou typické pro profesionálně efektivního učitele, trenéra, manažera, animátora aj.

PÁTEŘNÍ OBORY

- učitelství tělesné výchovy (dvouoborové, jednooborové),¹
- trenérství,²
- sportovní management a rekreologie,³
- tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami,
- aplikovaná tělesná výchova,⁴
- společné pro všechny profese.⁵

Obsahové bloky, moduly ve studijních programech ve vzdělávací oblasti Tělesná výchova a sport	Akademické disciplíny charakteristické a určující pro vzdělávací oblast Tělesná výchova a sport
teorie a praxe a speciální didaktiky pohybových a sportovních aktivit	hry (síťové, brankové, pálkovací), gymnastika, plavání, atletika, tance, bruslení, outdoorové dobrodružné aktivity (lyžování, turistika, kanoistika, windsurfing aj., jiné (nové, lokální, národní a tradiční pohybové aktivity a sporty) ^{1,2,4} , selektivně ³ ;
pedagogika, didaktika	pedagogika obecná, pedagogika sportu / didaktika, speciální pedagogika ⁴ , didaktika tělesné výchovy a sportu, didaktika sportovního tréninku, didaktika pohybové rekreace ^{1,2,4} , selektivně ³ ;
biomedicínské vědy (obecné a aplikované)	anatomie, kineziologie, fyziologie, fyziologie tělesné zátěže ⁵ , biomechanika ^{1,2,4} , selektivně ³ ; antropomotorika, hygiena, traumatologie, zdravotní tělesná výchova ⁵ , aplikovaná matematika ³ ;
sociální / humanitní vědy (obecné a aplikované)	filozofie, sociologie, etika, historie tělesné kultury, estetika, psychologie, psychologie sportu ⁵ , senzomotorické učení ^{1,2} , statistika ⁵ , komunikace ³ , legislativa ve sportu ⁵ ;
vědecká práce (ve vztahu	metodologie vědecké práce, kvantitativní a kvalitativní

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

k tělesné výchově a sportu, diplomová, bakalářská práce)	metodologie výzkumu ⁵ , sociologický výzkum ⁵ , marketingový výzkum ³ ;
ekonomie	mikroekonomie ³ , makroekonomie ³ , manažerská ekonomika ³ , ekonomické teorie ³ , ekonomie sportu ⁵ ;
management a marketing	management ³ , personální management ³ , sportovní management ⁵ , management sportovních organizací ³ , management sportovních zařízení a akcí ³ , management veřejné správy ve sportu ³ , management cestovního ruchu ³ , management lidských zdrojů ³ , stress management ³ , etika manažerské práce ³ , psychologie managementu ³ , marketing, marketing ve sportu ^{3,5} ;
finance ve sportu	účetnictví ³ , veřejné finance ³ , finanční trhy ³ ;
odborné praxe	školní vyučovací praxe ⁵ , odborná praxe ⁵ , trenérská praxe ² , manažerská praxe ³ .

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

DESKRIPTORY OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

	Program krátkého cyklu	Bakalářský studijní program	Magisterský studijní program	Doktorský studijní program
	Absolventi studijního programu			
Odborné znalosti	<ul style="list-style-type: none"> znají základy vzdělávací oblasti TVS, funkce TVS a poslání své profese – specializace a rozumí jim; mají přehled o teoretickém základu TVS oblasti, podrobný přehled o své specializaci (profesi); znají související základy biomedicínských a společenskovedních disciplín včetně úrazové prevence a poskytování první pomoci ve sportech svého zaměření a v různých cílových skupinách; znají základní principy sportovního managementu, zejména v nižších článcích TVS sektoru; využívají s ohledem na kontext vzniklých problémů své profese či specializace teoretické a metodické základy biomedicínských a společenskovedních disciplín; ovládají metody potřebné pro hodnocení efektivity a výkonu ve své odborné profesi včetně sebehodnocení; znají základní diagnostické metody hodnocení tělovýchovného procesu: pozorování, dotazování, testování; ovládají pravidla, principy, metody a algoritmy didaktických a 	<ul style="list-style-type: none"> znají obecné cíle, poslání a rozsah tělesné výchovy a sportu (TVS) v historickém, sociálně politickém kontextu i ve vztahu k jiným vzdělávacím oblastem; znají výchovné účinky a vlivy TVS na jednotlivce a společnost, rozumí jejich přínosu pro zdravý životní styl, kvalitu života a rozvoj lidských zdrojů; definují roli a význam společenskovedních poznatků pro vzdělávací oblast TVS, rozsah studijního oboru (například rozsah i obsah znalostí je modifikován v souladu s páteřními obory ve studijních oborech jednooborové TVS, managementu TVS, trenérství, rekreologii aj.); definují význam biomedicínských disciplín (anatomie, kineziologie, biomechanika, fyziologie, traumatologie, sportovní lékařství) pro vzdělávací oblast TVS, rozsah a obsah jejich studijních oborů (např. rozsah i obsah znalostí v těchto akademických disciplínách je modifikován v souladu s páteřními obory ve studijních oborech jednooborové TVS, managementu 	<ul style="list-style-type: none"> identifikují historický a sociálně ekonomický kontext a rozsah vzdělávací oblasti, cíle a poslání tělesné výchovy a sportu v České republice, v Evropě a ve světě; rozumí významu tělesné výchovy a sportu pro jedince i společnost, zdraví, tělesnou zdatnost, regeneraci a rekuperaci, sociální inkluzi, rozvoj lidských zdrojů aj. v národním, evropském a světovém sportu; znají principy managementu a marketingu v profesi: programy, projekty, události, priority a soutěže v lokálním, národním a mezinárodním prostředí sportu (např. dominantně v oboru Management TVS, selektivně v jednooborové TVS a TVS osob se specifickými potřebami); definují přínos, role a význam humanitních a biomedicínských poznatků - obecných i aplikovaných, jejich vliv na zdraví, kvalitu života a stimulaci motorické výkonnosti v různých cílových skupinách včetně osob se specifickými potřebami (např. jsou využívány adekvátní poznatky z filozofie, etiky, psychologie, sociologie, pedagogiky, 	<ul style="list-style-type: none"> mají komplexní, hluboké a systémově strukturované informace o obsahu a rozsahu vědního oboru kinantropologie včetně vývojových trendů, o nejnovějších směrech v předních národních a mezinárodních vědeckých institucích; disponují znalostmi o možnostech ve využívání aktuální výpočetní, laboratorní a přístrojové techniky, o podmínkách a limitech aplikací pokročilých statistických metod; mají inovační, tvůrčí schopnosti, akademickou integritu s orientací na etiku vědecké a výzkumné činnosti; znají a chápou moderní kinantropologickou metodologii, její paradigmatu v koncipování experimentálních řešení nastolených problémů; dokumentují a interpretují výsledky výzkumů nejen z kinantropologických pozic, ale i z hlediska jiných vědních oborů; mají ucelený přehled, hlubší vhled do postupů v řešení soudobých kinantropologických problémů na domácích i zahraničních pracovištích, v informačních databázích a periodikách;

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

	<p>metodických aplikací a konceptů své specializace, mají znalosti odborné literatury;</p> <ul style="list-style-type: none"> znají tělovýchovné, manažerské aj. metody potřebné k výkonu odborné profese včetně základních teorií a metod jejich uplatňování v prostředí svého oboru; znají teoretické a didaktické zásady pro stanovení přiměřeného tělesného zatížení, limity pedagogických intervencí, etické principy chování profesionála v TVS; aplikují osvojené teorie, metody i algoritmy jejich praktického využití ve známém kontextu a ve vymezených úkolech své profese; znají teoretické metodické základy hodnocení efektivity a výkonu ve své odborné profesi včetně sebehodnocení; znají a ve své profesi rozlišují specifčnost různých prostředí v jejich praktických aplikacích včetně sociálního, ekonomického a manažerského kontextu. 	<p>TVS, trenérství, rekreologii aj.);</p> <ul style="list-style-type: none"> znají podstatu a zákonitosti motorického vývoje člověka, vztahy mezi senzitivními periodami, zráním a intencionální výchovou jedince; znají a chápou teoretické a didaktické základy osvojování pohybových dovedností a činností v základních sportech (atletika, plavání, gymnastika, hry, tance, outdoorové aktivity aj.) a specifčnost jejich aplikace v různých cílových skupinách (např. pro absolventy TVS jsou uvedené sporty obligatorní, v ostatních studijních oborech jsou rozsahem i obsahem odlišné); rozumí teoriím, konceptům, projektům a studiím ve vztahu k vzdělávací oblasti TVS porozumějí teoriím, klasifikacím a strukturám motorických schopností a jejich rozvoji v TVS; rozumí souvisejícím znalostem a teoriím zdravotně orientované zdatnosti, biologické a sociální determinaci a specifčnosti tělesného zatěžování dětí, mládeže, seniorů i osob se specifickými potřebami (např. u absolventů jednooborové TVS povinně u ostatních studijních oborů - Management TVS, Rekreologie, TVS se specifickými potřebami aj. - selektivně a v 	<p>ekonomie, managementu, marketingu aj.; anatomie, kineziologie, biomechaniky, fyziologie, hygieny, traumatologie, sportovního lékařství aj. Rozsah a hloubka jejich osvojení se liší dle studijních oborů ve vzdělávací oblasti TVS.);</p> <ul style="list-style-type: none"> chápou podstatu a determinaci motorického vývoje, vztahy mezi senzitivními periodami, zráním a učním, rozvojem pohybových schopností ve vybraných druzích sportů; porozumějí současným teoriím, konceptům, projektům a vědeckým studiím ve vzdělávací oblasti TVS i ve vztazích k jiným oblastem vzdělávání; porozumějí teoriím, klasifikacím a strukturám motorických schopností dle tělovýchovné empirie a analýz výsledků vědeckého bádání; porozumějí souvisejícím znalostem a teoriím rozvoje tělesné zdatnosti, jejich zvláštnostem v různých cílových skupinách osob, přístupům a kritériím ve výběru a péči o sportovní talenty i o netalentované i handicapované jedince; porozumějí klasifikacím sportovních aktivit v pojmech, poznacích a metodologii společenských věd 	<ul style="list-style-type: none"> chápou současné kinantropologické přístupy v řešení struktur a funkcí účelově zaměřených pohybových činností člověka a souvisejících teoriích v příbuzných oborech, vzdělávacích a výzkumných konceptech a jejich komparacích na mezinárodní úrovni, například v antropologii, filozofii sportu, historii sportu, psychologii sportu, sociologii sportu, antropomotorice, biomechanice, kineziologii aj. (dle povahy řešeného problému); znají a kriticky hodnotí kinantropologické koncepty a metody z aspektů mezioborových souvislostí; rozumí postavení kinantropologie v systému společenských věd a biomedicinských vědních disciplín identifikují roli a význam kinantropologie a příbuzných akademických disciplín v objasnění účelových pohybových a sportovních aktivit, struktur a funkcí a jejich účinků v definovaném prostředí tělesné výchovy, zdravotní tělesné výchovy, sportu, rekreace aj.; uvědomují si filozoficko-metodologická východiska a souvislosti v řešení kinantropologických úkolů a problémů včetně aplikace široké škály kvantitativních a kvalitativních
--	---	--	--	--

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

		<p>souladu s profilem absolventa;</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymezují a interpretují sportovní aktivity v pojmech, poznatcích a metodách užívaných ve vědních oborech antropomotoriky, biomechaniky, biochemie, didaktiky kineziologie, fyziologie tělesné zátěže, pedagogiky sportu, psychologii sportu aj. (například rozsah i obsah znalostí je modifikován v souladu s páteřními obory ve studijních oborech jednooborové TVS, managementu TVS, trenérství, rekreologii aj.); • znají základní metody vědecké práce v kinantropologii, principy interpretace, zobecnění a prezentace výsledků (například rozsah i obsah znalostí je modifikován v souladu s páteřními obory ve studijních oborech jednooborové TVS, managementu TVS, trenérství, rekreologii aj.); • znají související principy managementu a marketingu ve sportovním prostředí klubů, organizací, donátorství a sponzoringu; • znají a chápou teoretické koncepty vzdělávání a výchovy, možnosti a limity jejich aplikací v praxi v TVS oblasti; • znají vlastní (vybranou) sportovní specializaci (pohybovou aktivitu), 	<p>biomedicínských akademických disciplín (například antropomotorika, biomechanika, biochemie, didaktika, fyziologie, kineziologie, pedagogika sportu, psychologie sportu aj. Rozsah a hloubka osvojení dle studijních oborů ve vzdělávací oblasti TVS se liší dle oborů.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • znají teorii a metodologii vědecké práce v kinantropologii a v příbuzných vědních oborech, kvantitativní, kvalitativní a triangulační metody včetně aplikace pokročilých statistických metod; • znají související principy managementu a marketingu, makro- a mikroekonomiky, financování sportovního sektoru v prostředí klubů, organizací získávání podpory z donátorství a sponzoringu (např. dominantně v Managementu TVS a Rekreologii, selektivně v ostatních studijních oborech ve vzdělávací oblasti TVS); • rozumí teoretickým konceptům výchovy a vzdělávání, možnostem a limitům jejich aplikací v podmínkách praxe v TVS (zejména v jednooborové TVS i TVS osob se specifickými potřebami); • znají vlastní (vybranou) sportovní specializaci, koncepty a struktury sportovního tréninku ve vztahu k ontogenezi motorického vývoje 	<p>metodologických přístupů.</p>
--	--	---	---	----------------------------------

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

		<p>možnosti a omezení v dosažení vytýčených výkonnostních cílů v závislosti na věku, akceleraci a retardaci motorického vývoje a rozumí jim;</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymezují rozsah a limity pedagogických, didaktických, psychologických a manažerských postupů a intervencí v tělesné výchově a sportu; • znají výhody a nevýhody uplatnění základních principů marketingu ve sportovním prostředí ve známých kontextech řešených situací a problémů; • znají, jak s využitím poznatků teorie a didaktiky navrhovat variantní a efektivní TVS programy dle možností a zájmu jedinců a skupin, včetně osob se specifickými potřebami. 	<p>(akceleraci a retardaci) v podmínkách rekreačního, výkonnostního i elitního sportu a rozumí jim (zejména v jednooborové TVS se zaměřením na trenérství i TVS osob se specifickými potřebami);</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikují možnosti pedagogických, didaktických, psychologických a manažerských postupů a intervencí v tělesné výchově a sportu, indikace a kontradikce v obvyklých i netradičních podmínkách jejich aplikace (zejména v jednooborové TVS se zaměřením na trenérství); • znají přednosti a nevýhody uplatnění principů marketingu, marketingového mixu ve sportovním prostředí, implikace analýzy SWOT; • koncipují na základě teorie, výsledků výzkumu a vlastních zkušeností komplexní a variantní kurikula tělovýchovných programů ve vybraných skupinách sportů s ohledem na možnosti a limity cílových skupin včetně osob se specifickými potřebami; 	
--	--	---	--	--

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

	Program krátkého cyklu	Bakalářský studijní program	Magisterský studijní program	Doktorský studijní program
	Absolventi studijního programu			
Odborné dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> • umí plánovat a dle zadaných úkolů vést cvičební či tréninkové jednotky ve sportovních organizacích i v sektoru placených služeb; • umí koncipovat a v souladu se získanými znalostmi a pod odborným vedením navrhovat a hodnotit krátkodobé cvičební programy; • umí demonstrovat odborné znalosti a praktické dovednosti v řešení obvyklých problémů při vedení rekreačních, kondičních a sportovních aktivit; • umí akceptovat a ve svěřených úkolech v souladu s etickými principy a nároky klientů volit adekvátní cíle a prostředky jejich dosahování; • umí vyhledat informace potřebné ke splnění stanoveného úkolu a využít je v praktických činnostech své specializace či profese; • umí se orientovat v odborné literatuře, ve vyhledávání adekvátních informací potřebných k vyřešení zadaného úkolu; 	<ul style="list-style-type: none"> • ovládají dovednosti a činnosti v základních sportech: atletice, sportovních hrách, plavání, gymnastice, tancích a outdoorových činnostech a sezónních sportech a umí je prakticky demonstrovat jak u zdravé populace, tak i výběrově u jedinců se specifickými potřebami (například studenti jednooborové TVS povinně všechny sporty, studenti ostatních studijních oborů ve vzdělávací oblasti - management TVS, rekreologie, TVS se specifickými potřebami aj. - selektivně a v souladu s profilem absolventa); • umí plánovat, rozpočtovat, organizovat a řídit učební, tréninkové a kondiční programy a činnosti a hodnotit výsledky dle zadání a stanovených priorit (například rozsah i obsah znalostí je modifikován v souladu s páteřními obory ve studijních oborech managementu TVS, jednooborové TVS, trenérství, rekreologie aj.); • umí stanovit dle úrovně tělesného rozvoje, vzhledem k individuálním potřebám svěřených subjektů a podle poznatků o motorickém vývoji relevantní frekvenci, intenzitu, rozsah a obsah tělesného zatížení a 	<ul style="list-style-type: none"> • umí demonstrovat dovednosti, sportovní činnosti, aplikované pohybové aktivity v populárních sportech a ve své specializaci ve školních, pohybově rekreačních, sportovních a fitness podmínkách stejně jako vlastní tělesnou i duševní výkonnost a péči o jejich rozvoj; • umí plánovat, organizovat, rozpočtovat a tvůrčím způsobem, diferencovaně dle aktuálních podmínek, vést učební, tréninkové a kondiční programy a aplikované pohybové aktivity a hodnotit dosažené výsledky dle zadání a stanovených priorit; • umí stanovit dle teoretických poznatků, úrovně senzomotorického vývoje a individuálních potřeb svěřených osob relevantní frekvenci, intenzitu, rozsah a obsah tělesného zatížení, strategii řízení a monitorování tréninkového, cvičebního a manažerského procesu; • umí aplikovat principy managementu a marketingu v tvorbě, organizaci a řízení programů, projektů a akcí; cílevědomě využívat donátorství a sponzoring k rozvoji hlavní a doplňkové činnosti v klubech, organizacích, obchodních 	<ul style="list-style-type: none"> • umí ovládat a navrhovat neobvyklé metodologické přístupy k řešení výzkumného problému tak, aby svými výsledky mohly obohatit stávající úroveň poznání jak v kinantropologii, tak i v blízkých vědních oborech; • umí definovat a po dílčím či finálním vyřešení výzkumného problému navrhnout možnosti dalších postupů s cílem prohloubení a získání nových poznatků, vytvoření standardů, norem aj.; • umí iniciovat výzkumné činnosti tvůrčí povahy a samostatně vytvářet či spoluvytvářet podmínky včetně získání zdrojů (grantů) pro uskutečnění těchto aktivit; • prokazuje schopnost samostatné vědecké činnosti včetně aplikace pokročilých výzkumných přístupů a sebereflexe; • umí se zapojit do mezinárodní vědecké diskuse, spolupracovat v tvorbě návrhů na nové národní a mezinárodní projekty; • umí plánovat další sebevzdělávání, získávání nových znalostí, dovedností a kompetencí od ostatních i vlastním studiem a praxí; • umí vytvořit rozsáhlejší dílo

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

	<ul style="list-style-type: none"> • umí konzultovat přijímaná řešení a rozhodnutí s profesionály a experty v dané oblasti; • umí zobecňovat vlastní přístupy v optimalizaci výsledků ve své profesi včetně dalšího sebevzdělávání. 	<p>vyhodnocovat jeho účinnost;</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí využívat hlavní zásady managementu a marketingu v tvorbě strategií, programů, projektů a akcí v oblastech rekreace, fitness, výkonnostním a elitním sportu i sportu osob se specifickými potřebami (například dominantně ve studijním oboru managementu TVS a rekreologie, výběrově v ostatních studijních oborech); • umí organizovat výběr talentovaných jedinců, plánovat a koordinovat sportovní soutěže, vést sportovce v soutěžích v souladu s principy fair-play a olympijskými hodnotami; • umí aplikovat metody kinantropologické diagnostiky v řešení praktických problémů, průběžně hodnotit úspěšnost a výkonnost svěřených subjektů ve sportovních a pohybových činnostech; • umí identifikovat aktuální i dlouhodobé pedagogické, manažerské aj. problémy své profese, vyhledat potřebné informace a odpovídající výzkumné postupy v existujících národních, částečně i zahraničních databázích, kriticky je hodnotit, vhodně aplikovat, písemně zadat a zpracovat, prezentovat a dokumentovat (například diferencovaně ve studijních oborech 	<p>společnostech, v municipalitě a regionu (například dominantně ve studijním oboru management TVS a rekreologie);</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí koncipovat strategie výběru sportovních talentů, profesionálních sportovců a trenérů, plánovat kalendář soutěží a tvořivě aplikovat hlavní principy vedení sportovců v soutěžích; • umí koncipovat na základě teorií vzdělávání a doporučených i vlastních výzkumných projektů diferencované sportovní programy pro děti, mládež, dospělé a seniory, zdravé i se zdravotním postižením, v zařízeních různého typu (školní, sportovní, sociální aj.); • umí plánovat a v souladu s teoriemi rozvoje pohybových schopností a dovedností organizovat, řídit a hodnotit tělovýchovný proces svěřených osob v interakčním prostředí TVS a ve své specializaci: na úrovni trenéra mládeže, trenéra v elitním sportu i v roli trenéra trenérů (dominantně v jednooborové TVS se zaměřením na trenérství); • umí aplikovat doporučené kinantropologické výzkumné metody pro ověřování efektivních způsobů učení a vyučování, koncipovat a realizovat dílčí akční pedagogické experimenty (dominantně v 	<p>(monografii), které dosaženými výsledky přispívá k rozšíření hranic poznání, dílo publikovat nebo veřejně prezentovat;</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí popularizovat nejnovější poznatky v kinantropologii a názorně je předávat odborné i laické veřejnosti; • umí řídit a ve své specializaci vytvářet efektivní národní i mezinárodní vědecké týmy pro řešení komplexních oborových a mezioborových výzkumných úkolů, zobecňovat výsledky (teorie, koncepty, metody aj.) a publikovat je ve vědeckých časopisech, monografiích, učebnicích aj.; • umí monitorovat nové poznatky, teorie, koncepty, doporučení aj., a to jak z hlediska možností jejich aplikací, tak i z hlediska společenských důsledků jejich využívání; • umí provádět konzultativní, profesní a expertní servis pro vládní, průmyslové a privátní instituce i jednotlivce.
--	---	---	--	---

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

		<p>vzdělávací oblasti TVS);</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí využívat a v plánování a realizaci programů analyzovat publikované výsledky výzkumů; kriticky hodnotit data a informace z výsledků vlastních opakovaných řad pozorování a testování, aplikovat jednorozměrnou analýzu dat; • umí zapojovat svěřené osoby (studenty, sportovce, handicapované aj.) do metod akčních experimentů a dle jejich výsledků zkvalitňovat jejich motivační strukturu a zájem o pohybové a sportovní aktivity; • umí volit vhodné kinantropologické metody v hodnocení kvality probíhajících procesů ve svěřené skupině i u jednotlivců, kriticky analyzovat odlišné názory, racionálně argumentovat a vytvářet prostor pro uplatnění nezávislých rozhodnutí (např. diferencovaně ve studijních oborech vzdělávací oblasti TVS, prioritně u jednooborové TVS se zaměřením na trenérství); • umí využívat základní knižní i časopiseckou literaturu ve svém oboru a získané poznatky a doporučení aplikovat v inovacích řešených praktických problémů ve vzdělávací oblasti TVS; • umí implikovat pedagogické, didaktické a manažerské koncepty a modifikovat již přijatá rozhodnutí v 	<p>jednooborové TVS se zaměřením na trenérství);</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí využívat metody kinantropologické diagnostiky v korekci průběžného i finálního řešení problémů včetně věcného i statistického zhodnocení významnosti dosažených změn; • umí prezentovat důkazy o kvalitě vzdělávacích i výchovných procesů ve svěřené skupině, kriticky analyzovat odlišné názory, racionálně argumentovat a vytvářet prostor pro uplatnění nezávislých rozhodnutí; • umí zpracovat a s využitím osvojených doporučení, vybraných teorií, konceptů a metodologie samostatně řešit výzkumné úkoly, písemně je zpracovat, prezentovat, obhájit a dle možností publikovat; • umí modifikovat dle povahy řešených úkolů výzkumné postupy a metody, koncipovat a realizovat dílčí akční experimenty; • umí koncipovat komplexní výzkumné projekty, dle získaných kvantitativních a kvalitativních dat formulovat hypotézy a z jejich verifikace přijímat adekvátní závěry a zobecnění včetně komparace s obdobnými domácími, eventuálně zahraničními výzkumy (například verifikovat vhodnost zvolené tělesné zátěže v tréninkovém procesu 	
--	--	--	---	--

Národní kvalifikační rámec terciárního vzdělávání

		<p>řízeném pedagogickém, trenérském i manažerském procesu v TVS (např. rozsah i obsah znalostí je modifikován v souladu s páteřními obory ve studijních oborech jednooborové TVS, managementu TVS, trenérství, rekreologii aj.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí hodnotit efektivitu výchovných a vzdělávacích programů a koncepcí, srovnávat a klasifikovat jejich odlišné aplikace a přístupy s využitím kinantropologických metod i metodologie příbuzných vědních oborů, například specifikovat a selektovat rozsah a hloubku osvojení dle studijních oborů (trenérství, management, rekreologie aj.) ve vzdělávací oblasti TVS; • umí koncipovat a organizovat marketingový výzkum v oblasti tělovýchovných a sportovních služeb na lokální či regionální úrovni, například dominantně ve studijních oborech managementu TVS a rekreologii. 	<p>různých cílových skupin);</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí využít průběžných dat k popsání úrovně trénovanosti a výkonnosti v malých skupinách probandů, změny interpretovat na základě intraindividuálního přístupu, aplikovat idiografická sledování extrémních případů (například hodnocení časových řad a změn ve výkonnosti subjektů); • umí aplikovat adekvátní principy a metody psychologické přípravy sportovců před sportovní soutěží, v jejím průběhu a po ní; • umí samostatně řešit komplexní pedagogické, trenérské i manažerské problémy na základě propojení získaných dat s využitím jednorozměrných, eventuálně pokročilých statistických metod. 	
--	--	---	--	--

Akreditované obory – profese ve vzdělávací oblasti Tělesná výchova a sport

Ve vzdělávací oblasti Tělesná výchova a sport lze identifikovat následující profese.

Vyšší odborné vzdělání:

instruktor fitcentra, cvičitel zdravotní tělesné výchovy, masér pro sportovní a rekondiční masáže mimo oblast zdravotnictví, cvičitel plavání, instruktor školních lyžařských zájezdů, instruktor pobytu v přírodě, instruktor sportovních aktivit volného času, provozovatel tělovýchovných a sportovních zařízení.

Bakalářské a magisterské vzdělání:

1. Učitelství tělesné výchovy: asistent učitele, učitel tělesné výchovy.
2. Tělesná výchova a sport: trenér, metodik, specialista ve vojenské tělovýchově, sportovní a volnočasový pedagog.
3. Sportovní management: manažer sportu, manažer v cestovním ruchu, rekreolog, rekreolog – pedagog volného času.
4. Tělesná výchova a sport pro osoby se specifickými potřebami: specialista v aplikované tělesné výchově, specialista pro tělesnou výchovu a sport osob se specifickými potřebami.
5. Ostatní: poradce v oblasti regenerace a výživy ve sportu*, edukace bezpečnostních složek, – sportovní a kondiční specialista*, specialista v oblasti bezpečnostních složek, specialista pro aktivity v přírodě*, odborník v oblasti ochrany obyvatelstva*.

*jen bakalářský stupeň

Doktorské studium:

Expert v kinantropologii – ve vědě a výzkumu s vymezením oblasti profilace dané doktorskou disertací a dle vnitřní struktury vědního oboru kinantropologie.

Specifičnost vzdělávací oblasti Tělesná výchova a sport

Vzdělávací oblast Tělesná výchova a sport je specifická tím, že většina jejích oborů má pedagogický aplikační rámec, a proto i obdobné, ale i strukturovaně specializované páteřní obory, učební výsledky a kompetence. Velmi těsné vztahy existují mezi učitelstvím a trenérstvím, aplikovanými pohybovými aktivitami a tělesnou výchovou osob se specifickými potřebami. Absolventi těchto oborů i v jednooborovém studiu tělesné výchovy získávají pedagogickou způsobilost vyučovat tělesnou a sportovní výchovu na všech stupních škol i v neučitelské sféře. Jsou proto pro ně společné deskriptory z pedagogicko-psychologické přípravy v páteřních oborech obecné pedagogiky a didaktiky, teorie výchovy, pedagogické diagnostiky, obecné, vývojové, pedagogické a sociální psychologie, ale i biomedicínských oborů. V aplikovaných pohybových aktivitách a v tělesné výchově a sportu osob se specifickými potřebami je to i speciální a srovnávací pedagogika. Poněkud odlišný je obor Management tělesné výchovy a sportu, kde kromě vědomostí, dovedností a kompetencí z oblasti tělesné výchovy a sportu dominují jak generické, tak i specifické manažerské vědomosti, znalost ekonomiky sportu, dovednosti a kompetence v aplikačním rámci a prostředí tělesné výchovy a sportu. Nezvyklé oproti jiným akademickým profesím je udílení nejvyšších trenérských licencí. Zde se projevují jak spolupráce akademické oblasti se sportovními federacemi (národními, evropskými i mezinárodními), tak i některá protichůdná stanoviska i standardy, neboť deskriptory a doba praxe v trenérských specializacích jsou stanoveny sportovními federacemi. Akademické vzdělání v bakalářském a magisterském stupni poskytují fakulty univerzit, trenérské licence udělují sportovní federace.

Rámcový profil absolventů ve vzdělávací oblasti Tělesná výchova a sport

Absolventi jsou důkladně obeznámeni se vzdělávací oblastí Tělesná výchova a sport i s příbuznými akademickými disciplínami. Absolventi znají a dokážou propojit základní i pokročilé teorie oboru kinantropologie a souvisejících společenských a biomedicínských disciplín a dle vnitřní specializace i specifických oborů a profesí se vztahem k učitelství, trenérství, aplikované tělesné výchově, tělesné výchově osob se specifickými potřebami, sportovnímu managementu, rekreologii a dalším vysoce specializovaným oblastem vzdělávání, dovedou je tvořivě aplikovat i výzkumně obohacovat. Absolventi se dle úrovně vzdělání uplatní jako učitelé, asistenti učitelů, vychovatelé aj. ve školství, trenéři, manažeři, instruktoři, animátoři pohybových aktivit, pracovníci v občanských sdruženích, kulturních a rekreačních centrech volného času, odborníci v komerční sféře a sportovním managementu, experti ve vojenské tělovýchově a ve veřejné a státní správě, v civilních bezpečnostních službách, v oblasti vzdělávání a výzkumu, poradenství, v masmédiích aj.

Profily absolventů dle úrovně vzdělání a studijních oborů vzdělávací oblasti Tělesná výchova a sport

Asistent učitele, pedagogické asistentství, bakalářský stupeň, dvouoborové studium

Absolventi získávají vysokoškolskou kvalifikaci, znalosti, dovednosti a kompetence pro profesionální působení ve sportovních klubech, v tělovýchovných a školských zařízeních, ve fitness centrech, v cestovních kancelářích. Mohou pokračovat v navazujícím magisterském studiu oboru Učitelství tělesné výchovy pro střední školy v kombinaci s druhým aprobačním oborem.

Učitelství pro základní a střední školy – tělesná výchova (v kombinaci s druhým aprobačním oborem), magisterský stupeň

Studium připravuje vysokoškolsky vzdělané učitele pro základní, střední a vysoké školy, trenéry a metodiky s nejvyšší kvalifikací i potencionální adepty dalšího doktorského studia nebo práce v oblasti vědy a výzkumu. Převážně je určeno absolventům bakalářského oboru Tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání (s druhým aprobačním oborem).

Tělesná výchova a sport, bakalářský stupeň, jednooborové studium

Absolventi získávají vysokoškolskou kvalifikaci a kompetence pro profesionální působení ve sportovních klubech, tělovýchovných zařízeních, ve fitness centrech, v cestovních kancelářích, v kulturních a rekreačních centrech volného času apod. Nabízené volitelné směry studia: aktivity podporující zdraví, aktivity v přírodě, ochrana obyvatelstva, tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami, sportovní, trenérská specializace aj.

Tělesná výchova a sport, magisterský stupeň, jednooborové studium

Studium připravuje vysokoškolsky vzdělané učitele pro základní, střední a vysoké školy, trenéry a metodiky s nejvyšší kvalifikací i potencionální adepty dalšího doktorského studia či práce v oblasti vědy a výzkumu. Je určeno absolventům bakalářských oborů tělesné výchovy a sportu. Volba povinně volitelných předmětů umožňuje absolventům získat kvalifikaci učitele tělesné výchovy pro střední a základní školy. Nabízené směry studia: aktivity podporující zdraví, aktivity v přírodě, ochrana obyvatelstva, tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami, sportovní, trenérská specializace aj.

Tělesná výchova a sport – Vojenská tělovýchova, bakalářský stupeň

Studiem oboru získávají absolventi předpoklady pro absolvování navazujícího magisterského studia, jehož ukončení je podmínkou pro výkon služby v celém spektru profesionálního řízení

v oblasti služební tělesné výchovy a vrcholového sportu v resortu obrany ČR. Vojáci a příslušníci bezpečnostních složek ve služebním poměru musí být podle platných personálních zásad svého resortu ke studiu zaměstnavatelem vysláni, občanští zaměstnanci v pracovním poměru u těchto resortů musí mít uzavřeny dohody o zvýšení kvalifikace.

Tělesná výchova a sport – Vojenská tělovýchova, magisterský stupeň

Studium zabezpečuje absolventům vysokoškolskou kvalifikaci v širokém spektru profesionálního řízení v oblasti tělesné výchovy a sportu u všech druhů vojsk AČR. Přípravuje vysokoškolsky vzdělané tělovýchovné náčelníky, učitele pro vojenské střední a vysoké školy, trenéry a metodiky s nejvyšší kvalifikací a potencionální adepty dalšího doktorského studia či práce v oblasti vědy a výzkumu. Je určeno absolventům bakalářského oboru Vojenská tělovýchova. Kvalifikace získaná absolvováním tohoto studijního oboru je plně využitelná i po odchodu ze služebního poměru do občanského života bez potřeby rekvalifikace.

Tělesná výchova a sport – Management tělesné výchovy a sportu, bakalářský stupeň

Absolventi získávají kvalifikaci pro působení v ekonomických oblastech neziskových organizací v oblasti sportu: v občanských sdruženích, ve veřejně prospěšných společnostech, zájmových sdruženích, nadacích a nadačních fondech, v obchodních společnostech ve sportu (profesionální sportovní kluby, cestovní kanceláře, agentury v oblasti cestovního ruchu apod.). Absolventi bakalářského studia mohou pokračovat v navazujícím magisterském studiu Management tělesné výchovy a sportu.

Tělesná výchova a sport – Management tělesné výchovy a sportu, magisterský stupeň

Absolventi se uplatní v přípravě pracovníků pro vedení sportovních organizací jak ziskového charakteru (obchodní společnosti ve sportu, jako jsou profesionální sportovní kluby, cestovní kanceláře a marketingové agentury), tak i neziskového charakteru (občanská sdružení, veřejně prospěšné společnosti, zájmová sdružení, nadace a nadační fondy), dále pak pro veřejnou správu a další organizace veřejného sektoru, kde je řízena sportovní činnost. Studium oboru Management tělesné výchovy a sportu je určeno absolventům bakalářských oborů Management tělesné výchovy a sportu a blízkých studijních oborů.

Tělesná výchova a sport – Rekreatologie, bakalářský stupeň

Absolventi se uplatní ve společenské praxi v oblasti tělesné kultury jako specialisté ve zvolených odbornostech s převážně praktickým zaměřením. Absolventi se stávají specialisty v oblasti využívání volného času obyvatel, managementu této oblasti a podpory zdraví v oblasti pracovního a životního prostředí.

Tělesná výchova a sport – Rekreatologie, magisterský stupeň

Absolventi najdou uplatnění jako odborníci, řídící pracovníci a organizátoři v realizaci rekreačních, kondičních, rekondičních, regeneračních a resocializačních pohybových programů. Absolventi připravují a tvůrčím způsobem vytvářejí programy pro individuální využívání volného času, management pro sportovní činnosti ve speciálních a školských zařízeních.

Tělesná výchova a sport – Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami, bakalářský stupeň

Absolventi získávají vysokoškolskou kvalifikaci a kompetence pro profesionální působení ve sportovních klubech, tělovýchovných zařízeních, fitness centrech, v cestovních kancelářích, kulturních a rekreačních centrech volného času, na obecních úřadech, a to zejména v

zařízeních specializujících se na práci s osobami se specifickými potřebami. Studium je přístupno i osobám se specifickými potřebami. Absolventi bakalářského studia mohou pokračovat v navazujícím magisterském studiu oboru Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami.

Tělesná výchova a sport – Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami, magisterský stupeň

Studium připravuje vysokoškolsky vzdělané učitele pro základní, střední a vysoké školy a pro speciální školy určené osobám se specifickými potřebami, trenéry a metodiky s nejvyšší kvalifikací i potencionální adepty dalšího doktorského studia nebo práce v oblasti vědy a výzkumu. Studium je určeno absolventům bakalářského stupně studia oborů Tělesná a pracovní výchova zdravotně postižených, Tělesná výchova a sport osob se specifickými potřebami nebo Tělesná výchova v kombinaci se speciální pedagogikou. Studium je přístupno i osobám se specifickými potřebami.

Tělesná výchova a sport – Aplikovaná tělesná výchova, bakalářský stupeň

Aplikovaná tělesná výchova poskytuje vzdělání pohybové aktivity a tělesné výchovy jako prostředků socializace a harmonizace subjektivních pocitů tělesného a psychického zdraví. Zahrnuje široké spektrum pohybových aktivit jedinců různých věkových kategorií, charakteru a intenzity postižení v rozmanitých organizačních formách. Vytváří významný prostor pro osoby se specifickými potřebami v souladu s jejich zájmy a schopnostmi. Absolventi se uplatní jako vychovatelé se zaměřením na tělesnou výchovu v ÚSP a dalších zařízeních (družiny, DDM apod.), vedoucí, realizátoři a poradci programů tělesné výchovy a sportu běžných, integrovaných i separovaných se speciálními potřebami v centrech výchovné i charitativní péče, fitcentrech a studiích, občanských sdruženích, v komunální politice, sportovních klubech i jako asistenti učitelů tělesné výchovy.

Tělesná výchova a sport – Aplikovaná tělesná výchova, magisterský stupeň

Cílem studijního oboru je příprava odborníků ve sféře tělesné výchovy a sportu postižených dětí i dospělých a jejich prostřednictvím zvýšení úrovně tělesné výchovy na školách středních a speciálních. Součástí vzdělávání je i studium učitelství tělesné výchovy a speciální pedagogiky. Absolventi získávají učitelské a vychovatelské způsobilosti ve sféře aplikované tělesné výchovy a tělesné výchovy. Studium je určeno výhradně pro absolventy bakalářských oborů ve studijním programu Tělesná výchova a sport a příbuzných oborů.

Tělesná výchova a sport – Aplikované pohybové aktivity, bakalářský stupeň

Studijní obor poskytuje vysokoškolskou kvalifikaci odborných pracovníků pro rozmanité oblasti řízení rekreačních pohybových aktivit dětí, mládeže a dospělých se speciálními potřebami v zařízeních resortu školství a resortu sociálních věcí. Absolventi komplexně zajišťují nebo řídí výchovně vzdělávací a koordinační činnosti v oblasti využití volného času dětí, mládeže a dospělých se zdravotním postižením v zařízeních různého typu. Studium je určeno i zájemcům se specifickými potřebami.

Tělesná výchova a sport. edukace bezpečnostních složek, bakalářský stupeň

Absolventi tříletého bakalářského studia najdou uplatnění jako vysokoškolsky vzdělaní odborníci v oblasti praktického uplatňování právních a účelově pořádkových norem života prostřednictvím bezpečnostních složek. Trh práce jim nabídne široké uplatnění v civilních bezpečnostních službách, justiční stráž, nápravně výchovných zařízeních, ochraně letišť a železnic, jako soukromým učitelům sebeobrany a bojových umění, ale také u Policie ČR, městské policie a speciálních ozbrojených jednotek.

Tělesná výchova a sport – Profesionální edukace bezpečnostních složek, magisterský stupeň

Absolventi najdou uplatnění jako vysokoškolsky vzdělaní odborníci v oblasti řízení dalšího vzdělávání v bezpečnostních složkách, které je zaměřeno na speciální tělesnou přípravu a řízení právních a účelově pořádkových norem života. Trh práce nabídne absolventům široké uplatnění ve veřejné a státní správě, v civilních bezpečnostních službách, justiční stráž, nápravně výchovných zařízeních, v ochraně letišť a železnic, jako soukromým učitelům sebeobrany a bojových umění, ale také u Policie ČR, městské policie a v ozbrojených jednotkách.

Tělesná výchova a sport – Regenerace a výživa ve sportu, bakalářský stupeň

Absolventi budou působit jako poradci ve sféře volnočasových i vrcholových sportovních aktivit, zejména při zdravotním riziku, které vyplývá z nesprávného provádění sportu (používání nebezpečných potravinových doplňků, ztráta tekutin, živin, minerálů, vitamínů, přehřátí, podchlazení a přetrénování). Ve sféře profesionálního i rekreačně prováděného sportu fundovaně povedou regeneraci sportovců v posilovnách, fitcentrech, tréninkových střediscích, sportovních třídách a školách, sportovních klubech apod.

VZTAHY K OSTATNÍM OBLASTEM VZDĚLÁVÁNÍ (VČ. MEZNÍCH OBORŮ)

Oblast vzdělávání Tělesná výchova a sport má navzdory své specifčnosti společné a blízké metody vědeckého zkoumání a obdobné pedagogicky orientované učební výsledky, dovednosti a kompetence v úzké vazbě na vzdělávací oblasti:

- učitelství,
- psychologie,
- sociologie,
- filozofie,
- ekonomické vědy,
- všeobecné lékařství a stomatologie,
- zdravotnické obory,
- antropologie.